

Регіональна економіка

УДК 339.132

Павліш Лариса Олегівна

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри товарознавства та комерційної діяльності
Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету*

Павлиш Лариса Олеговна

*кандидат технических наук, доцент,
доцент кафедры товароведения и коммерческой деятельности
Ужгородский торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета*

Palvish Larysa

*Candidate of Technical Sciences, Associate Professor
Uzhhorod Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics
ORCID: 0000-0002-3983-872X*

АВТОЗАПРАВНІ СТАНЦІЇ ТА КОМПЛЕКСИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

АВТОЗАПРАВОЧНЫЕ СТАНЦИИ И КОМПЛЕКСЫ В ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ

GAS STATIONS AND COMPLEXES IN THE ZAKARPATTYA REGION

***Анотація.** У статті розглянуто особливості формування ринку нафтопродуктів, його склад. Відмічено, що даними реєстру платників акцизного податку з реалізації пального Державної податкової служби України на початок вересня 2020 року в Україні зареєстровано 4302 платника. Розкрито поняття «автозаправна станція» та*

«автозаправний комплекс». Підкреслено основну умову ефективного розвитку ринку нафтопродуктів - створення сприятливих умов для здійснення результативної діяльності його учасників, в тому числі серед кінцевих продавців нафтопродуктів, основними з яких є мережі автозаправних станцій або комплексів, чим обґрунтовано доцільність дослідження ринку автозаправних станцій та комплексів Закарпатської області. Проведені дослідження показали, що в Закарпатській області найбільше АЗС та АЗК представлено мережами Укрнафта, ANP, Авіас, Плюс, ОККО, WOG, «SunOil», Маркет, Shell, БРСМ, UPG, Chiro, BVS, Motto, Amic. Дано їх характеристику та вивчено особливості діяльності на ринку, визначено кількість автозаправних станцій в регіоні, розраховано їх частку в загальній кількості. Встановлено, що найбільшу частину ринку займають мережі Укрнафта, ANP та Авіас Плюс. Дослідження впродовж двох тижнів за ціною на бензин А-95 та дизельне паливо на окремих об'єктах, дозволило встановити їх середню ціну в вересні, розрахувати середню ціну в області та провести розподіл операторів ринку на три сегменти за ціною: високий, середній та низький ціновий сегмент. Відмічено, що середній та низький відрізняються менш принципово (в межах 1-1,5 грн), тому можуть бути об'єднані. А в мережах високого цінового сегменту – на $\approx 3,8$ грн. вище середньої та на 5,89 грн. дорожче 1 л найдешевшого бензину, на 5,49 грн.-дизельного палива. Зауважено необхідність подальших досліджень ринку з порівнянням функціонуючих на підприємствах програм лояльності та їх впливу на вартість реалізованого палива.

Ключові слова: *ринок моторного палива, автозаправна станція, автозаправний комплекс, Закарпатська область.*

Аннотація. *В статье рассмотрены особенности состав и особенности формирования рынка нефтепродуктов. Отмечено, что по*

данным реестра плательщиков акцизного налога с реализации топлива Государственной налоговой службы Украины на начало сентября 2020 года в Украине зарегистрировано 4302 плательщика. Раскрыто понятие «автозаправочная станция» и «автозаправочный комплекс». Подчеркнуто основное условие эффективного развития рынка - создание благоприятных условий для осуществления результативной деятельности его участников, в том числе среди конечных продавцов нефтепродуктов, основными из которых являются сети автозаправочных станций или комплексов, чем обоснована целесообразность исследования рынка автозаправочных станций и комплексов Закарпатской области. Проведенные исследования показали, что в Закарпатской области больше всего АЗС и АЗК представлено сетями Укрнафты, ANP, Авиас, плюс, ОККО, WOG, «SunOil», Маркет, Shell, БPCM, UPG, Chipco, BVS, Motto, Amic. Дано их характеристику и изучены особенности деятельности на рынке, определено количество автозаправочных станций в регионе, рассчитана их доля в общем количестве. Установлено, что наибольшую долю рынка занимают сети Укрнафты, ANP и Авиас Плюс. Исследования цены на бензин А-95 и дизельное топливо, которые проводились в течение двух недель на отдельных объектах, позволило установить их среднюю цену в сентябре, рассчитать среднюю цену в области и провести распределение операторов рынка на три сегмента по цене: высокий, средний и низкий ценовой сегмент. Отмечено, что средний и низкий отличаются менее принципиально (в пределах 1-1,5 грн), поэтому могут быть объединены. В сетях высокого ценового сегмента – на $\approx 3,8$ грн. выше среднего и на 5,89 грн. дороже 1 л дешевого бензина, на 5,49 грн.- дизельного топлива. Отмечено необходимость дальнейших исследований рынка со сравнением функционирующих на предприятиях программ лояльности и их влияния на стоимость реализованного топлива.

Ключевые слова: рынок моторного топлива, автозаправочная станция, автозаправочный комплекс, Закарпатская область.

Summary. *In the article features and composition of market formation were considered. It was pointed out that according to the register of excise tax payers for the sale of fuel of the State Tax Service of Ukraine at the beginning of September 2020, 4,302 taxpayers were registered in Ukraine. The concept of "gas station" and "gas station complex" is revealed. The main condition for effective development of the oil products market is emphasized. It is the creation of favorable conditions for effective activities of its participants, including among the final sellers of petroleum products, the main of which are chains of gas stations or complexes, which substantiates the feasibility of studying the market of gas stations and complexes of the Zakarpattya region. Studies have shown that in the Zakarpattya region most gas stations and filling stations are represented by Ukranaft, ANP, Avias, Plus, OKKO, WOG, SunOil, Market, Shell, BRSM, UPG, Chipo, BVS, Motto, Amic. Their characteristics are given and the peculiarities of the market activity are studied, the number of petrol stations in the region is determined, their share in the total number is calculated. It is established that the largest share of the market is occupied by Ukranaft, ANP and Avias Plus networks. A two-week study of the price of A-95 gasoline and diesel fuel at individual sites revealed their average price in September, calculated the average price in the region and divided market operators into three price segments: high, medium and low price segment. It is noted that the middle and low segments differ less in principle (in the range of UAH 1-1.5), so they can be combined. And in the chains of the high price segment - for ≈ 3.8 UAH. above average and by UAH 5.89. more expensive than 1 liter of the cheapest gasoline, by UAH 5.49 of diesel fuel. The need for further market research with a comparison of operating loyalty programs in enterprises and their impact on the cost of fuel sold is pointed out.*

Key words: *motor fuel market, gas station, gas station complex, Zakarpattia region.*

Постановка проблеми. Актуальність теми визначається значенням нафтопродуктів у розвитку національної економіки України і регіону. Нафтопродукти мають величезне значення як висококалорійне рідке паливо, зручні для застосування, транспортування та збереження. Найбільш вагоме значення з нафтопродуктів мають – бензин та дизельне паливо, кінцевим реалізатором яких є автозаправні станції та автозаправні комплекси.

Закарпатська область є прикордонною територією, тому природньо, що автомобілі, що виїжджають за межі України, прагнуть максимально заправитися паливом якомога ближче до кордону, оскільки в Європі воно значно дорожче. Крім того контрабанда пального донедавна була одним з способів нелегального заробітку. Отже, кількість автозаправних станцій та комплексів, особливо неподалік митних кордонів є значною.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемами розвитку ринку нафтопродуктів присвячено праці Н. Доманцевич [1], В. Харука [2], Г. Рябцева [3], Ю. Сапронова, Д. Костенко [4], А. Григорьєвої [5], В.Ващенко [6] та ін. Проте оскільки ринок нафтопродуктів є висококонкурентним середовищем, стан якого перманентно змінюється, аналіз ринку нафтопродуктів на регіональному рівні є актуальним питанням, оперативне реагування на яке дозволить його оператору зайняти вигідну позицію а споживачу найповніше задовільнити свої потреби.

Формулювання цілей статті. Метою роботи є вивчення ринку та проведення порівняльної характеристики мереж автозаправних станцій в Закарпатській області.

Виклад основного матеріалу. Ринок нафти та нафтопродуктів можна розглядати як місце здійснення купівлі-продажу нафти та

нафтопродуктів. З іншого боку, ринок нафти та нафтопродуктів як економічну категорію можна розглядати як сукупність економічних відносин між суб'єктами, нафтоперевізниками, нафтопереробниками, нафтотрейдерами та споживачами) господарчої діяльності, що спрямовані на реалізацію їх економічних інтересів[5].

Основною умовою ефективного розвитку ринку нафтопродуктів є створення сприятливих умов для здійснення результативної діяльності його учасників, тобто необхідним є формування середовища «здорової» конкуренції, в тому числі серед кінцевих продавців нафтопродуктів, основними з яких є мережі автозаправних станцій або комплексів.

Значення цих термінів визначено в ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій» [7]. Відповідно цього документу, автозаправна станція – «комплекс будинків, споруд, технологічного обладнання, призначений для приймання, зберігання моторного палива та заправлення ним автотранспорту (мототранспорту). Автозаправний комплекс – автозаправна станція з об'єктами (будинками, спорудами, приміщеннями) обслуговування водіїв, пасажирів (роздрібна торгівля продуктами харчування), автотранспорту (технічного обслуговування, миття автомобілів, роздрібна торгівля запасними частинами, мастильними речовинами).

За даними реєстру платників акцизного податку з реалізації пального Державної податкової служби України[8] на початок вересня 2020 року в Україні зареєстровано 4302 платника.

Роздрібний ринок нафти і нафтопродуктів в Україні умовно можна поділити на три групи його суб'єктів [9]:

1. Оператори ринку, які реалізують імпортоване пальне: ПП «Амік Україна» (бренд Amic), ПП «ОККО нафтопродукт» (бренд ОККО), ТОВ «ВОГ Рітейл» (бренд WOG), ТОВ «Альянс Холдинг» (бренд SHELL), ТОВ «СОКАР ПЕТРОЛЕУМ» (бренд «SOCAR»).

2. Оператори ринку, які реалізують пальне переважно вітчизняного виробництва: ПАТ «Укрнафта» (бренди Укрнафта, Sentosa Oil), ТОВ «НАТЕЛЬ» (бренд АВІАС плюс), ТОВ «НК ЗАПОРІЖНАФТОПРОДУКТ» (бренди ЗНП, ANP, УКРНАФТА, АВІАС плюс).

3. Інші оператори ринку, які не мають розгалуженої мережі АЗС, займають частку в загальному обсязі роздрібної торгівлі світлими нафтопродуктами орієнтовно.

Проведені польові дослідження показали, що в Закарпатській області найбільше АЗС та АЗК представлена мережами Укрнафта, ANP, Авіас, Плюс, ОККО, WOG, «SunOil», Маркет, Shell, БРСМ, UPG, Chiro, BVS, Amic.

Мережа АЗС групи «Приват» нараховує більше 1,5 тисячі автозаправок і є найбільшою в країні. Покриває всі регіони. Формально мережі заправок «Привату» не існує, а включає декілька мереж АЗС, які працюють під різними брендами. До групи належать мережі заправок «Авіас», ANP, «Укрнафта», і Sentoza.

Третина заправок мережі АЗС «Приват» належить найбільшому нафтодобувачу країни - компанії «Укрнафта». ПАТ «Укрнафта» – найбільша нафтовидобувна компанія України. Виробниче об'єднання «Укрнафта» було створено у 1945 році, яке у 1994 було перетворено у ПАТ «Укрнафта». Частка товариства у загальному видобутку нафти з газовим конденсатом в Україні в 2019 році склала 62,3%, частка у загальному видобутку газу – 5,7%. Станом на 01.01.2020 р. ПАТ «Укрнафта» володіє 85 спеціальними дозволами на видобування (промислому розробку родовищ) вуглеводнів. На балансі підприємства перебуває 24 бурові установки. ПАТ «Укрнафта» володіє однією з найбільших в Україні мереж заправок станцій, присутньою у більшості регіонів країни. Мережа налічує 537 АЗС. [10]. У 2018 році частка ПАТ «УКРНАФТА» у

загальному об'ємі продажу бензинів та дизельного палива через АЗС в Україні становила 12,3%; скрапленого газу – 6,6 % [10]. В межах Закарпатської області працюють 27 АЗС під торговою маркою «Укрнафта», 17 АНР та 15 АВІАС ПЛЮС.

ОККО. Власником мережі автозаправних комплексів «ОККО» є Публічне акціонерне товариство «Концерн Галнафтогаз» - провідна українська компанія, основною діяльністю якої є роздрібна реалізація пального та супутніх товарів через мережу заправних комплексів «ОККО». Компанія один із лідерів на ринку нафтопродуктів. Діяльність «Концерну Галнафтогаз» представлена в усіх областях України. Компанія заснована у 2001 році в результаті об'єднання потужностей трьох компаній — ВАТ «Іванофранківськнафтопродукт», ВАТ «Закарпатнафтопродукт–Ужгород» та ВАТ «Закарпат-нафтопродукт–Хуст». Сьогодні мережа АЗК «ОККО» налічує понад 400 АЗК. У структурі компанії діє також найбільша мережа закладів харчування в дорозі, в тому числі близько 40 ресторанів, які працюють під брендами A la minute, Pasta Mia та Meiwei [11]. У межах Закарпатської області функціонує 27 автозаправних комплексів концерну Галнафтогаз.

WOG [12]. Розвиток мережі автозаправних станцій торговельної марки почалося в 2000р. До кінця 2000 року в мережі нараховувалося 44 АЗС, в тому числі перша, яка була оформлена в жовто-зелені корпоративні кольори WOG. На кінець 2001 року під торговельною маркою WOG вже працювало 104 АЗС, зараз працює близько 407 станцій [12]. Офіційно торговельна марка була зареєстрована в 2002 р, разом з тим почалося втілення в життя ефективної стратегії вдосконалення роздрібною торговельною мережі, яка передбачала створення комплексної мережі в корпоративному стилі на всій території України. Після загибелі у серпні 2015 одного з власників компанії Ігоря Єремєєва інтенсивність розвитку

знизилась, проте компанія залишається одним з лідерів ринку[13]. В Закарпатській області налічується 24 АЗК цієї торгової марки.

«SunOil». Національна мережа АЗС «SUNOIL» розпочала свою діяльність у грудні 2014 року. Автозаправні станції представлені у Київській, Сумській, Одеській, Дніпровській, Закарпатській, Хмельницькій, Миколаївській, Херсонській та Харківській областях України і нараховують 140 АЗС, з яких 35 АГЗП та 43 станції у форматі магазину. Компанія «SUNOIL» працює у економ сегменті, пропонуючи своїм клієнтам вигідні ціни на пальне (бензин, дизель, газ) [14]. В Закарпатській області налічується 17 АЗК ТМ «SunOil».

ТМ Маркет. В 2002 році - під брендом «Маркет» почала працювати перша АЗС в Закарпатській області. До кінця року під брендом працювали вже 14 АЗС у Закарпатській, Львівській і Київській областях, а на сьогоднішній день 98 АЗС працюють в 16 областях Основними напрямками діяльності компанії є роздрібна торгівля, дрібно гуртова й гуртова реалізація палива та супутніх товарів через мережу автозаправних станцій [15]. В Закарпатській області працюють 27 АЗС ТМ Маркет.

БРСМ-Нафта БРСМ-Нафта – торгова марка однієї з перших в пострадянській Україні мереж автозаправних комплексів, яку було створено у перший рік незалежності. Протягом 25 років географія мережі охопила усі населені пункти України та більшість міжміських автомобільних трас. Станом на серпень 2020 року під торговою маркою працювало 195 автозаправні комплекси. Основним видом господарської діяльності мережі автозаправних комплексів «БРСМ-Нафта» є роздрібна торгівля автомобільним паливом [16].

До серпня 2018 року в Закарпатській області працювала 6 автозаправних комплексів під торговою маркою БРСМ, проте 2 серпня власником було зроблено заяву про розірвання договору оренди станцій, що призвело до скорочення до 3. Однак, до серпня 2020 кількість станцій

збільшилася до 7, на окремих проведено реконструкцію. Основним чинником конкурентоспроможності даного підприємства є найнижча в регіоні ціна на паливо та економічно вигідна споживачу програма лояльності (система знижок).

«Motto». АЗС під брендом працюють у 21 областях і нараховують більше півтора сотні об'єктів в містах та на автошляхах України. Ріст мережі відбувся у 2018 році за рахунок розподілу мережі БРСМ між власниками та деяких WOG [13]. В Закарпатській області 15 АЗС «Motto».

Amic Energy. Після початку бойових дій на Сході України в 2014 році компанія «Лукойл» терміново розпочала ребрендинг своїх АЗС в Україні, оскільки як автовласники не захотіли підтримувати бізнес країни-агресора [13]. На сайті компанії зазначено, що 2014 австрійська компанія Amic Energy прийняла стратегічно важливе рішення про вклад інвестицій у Центральній та Східній Європі. Реструктуризація та оптимізація компанії проводилася з метою підвищення ефективності роботи та забезпечення українських споживачів конкурентоспроможними послугами та високоякісним європейським паливом. Зараз в мережі працює 224 станції, 7 з них в Закарпатті [17].

UPG. ПП «УКРПАЛЕТСИСТЕМ» - українське підприємство, що працює на ринку паливно-мастильних матеріалів України з 2003 року. У зв'язку зі зростанням продажів, керівництвом компанії було відокремлено два основні напрями роботи: оптові продажі (залізничні, бензовозні норми) та роздрібні продажі (розвиток мережі автозаправних станцій під торгівельною маркою UPG). ПП «УКРПАЛЕТСИСТЕМ» є орієнтованим на споживача підприємством, що реалізує на внутрішньому ринку України високоякісне паливо Мозирського НПЗ (Республіка Білорусь) та НПЗ «Нафтан». Мережа АЗС UPG налічує 56 станцій у 15 регіонах України [18]. В Закарпатті працює 5 станцій під цим брендом.

SHELL (Шелл). «Шелл» належить найбільша у світі мережа АЗС, що нараховує понад 44 000 АЗС. Щодня послугами АЗС «Шелл» користуються більше 25 млн. клієнтів у 90 країнах світу. Шелл — це міжнародна енергетична компанія, що спеціалізується на розвідці родовищ, видобутку, нафтопереробці й реалізації нафти та природного газу, а також на виробництві й реалізації хімічних речовин. Шелл працює в Україні, починаючи з 1992 року. Компанія веде свою діяльність у таких напрямках: геологорозвідка та видобуток вуглеводнів, маркетинг газу та паливно-мастильних матеріалів, а також будівництво та експлуатація мережі АЗС. Мережа АЗС Shell налічує 132 станції у 18 регіонах України [19]. В Закарпатській області працюють 4 заправки Шелл.

ТМ Chiro – це автозаправна мережа, яка реалізовує пальне у low-cost сегменті. До складу мережі входять автозаправні станції, які розташовані у Київській, Вінницькій, Львівській, Івано-Франківській, Хмельницькій, Черкаській, Чернігівській, Рівненській, Кіровоградській та Закарпатській областях [20]. В останній функціонують 5 АЗС цієї торговельної марки.

BVS. Основним напрямом діяльності компанії є реалізація газу, компанія володіє 5 пунктами наповнення балонів та парк балонів у 40 000 одиниць, точки їх обміну. На автозаправних станціях реалізується пальне Ventus, A95, A95E, A92, ДП, газ пропан бутан - якості Євро-5 з Білорусі та Литви, Казахстану [21]. До складу мережі входять 83 станції, 5 з них в Закарпатській області.

Слід відмітити, що крім всеукраїнських мереж на ринку Закарпатської області працюють низка немережєвих АЗС та місцевих мереж, наприклад Елерон, ЗНК, Автомобіліст, Новатор та інші. Проте суттєвого впливу на ринок та ціноутворення вони не мають.

На рис.1 наведено розподіл ринку Закарпатської області серед мережєвих АЗС та АЗК.

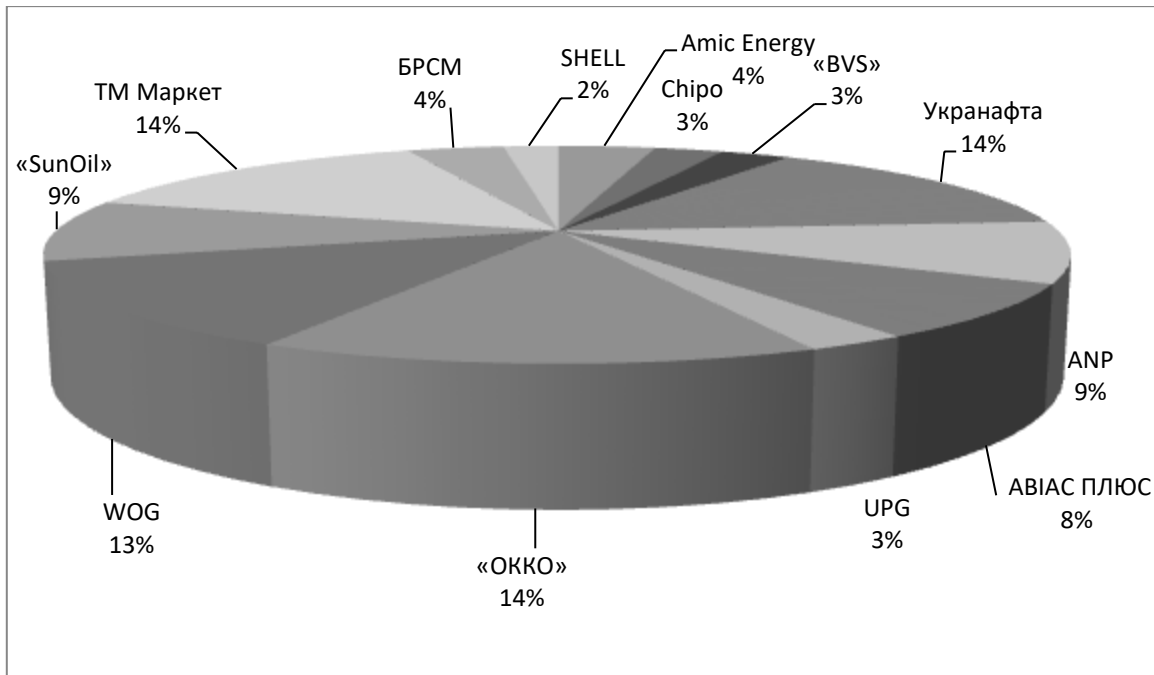

Рис. 1. Розподіл ринку Закарпатської області між мережевими АЗС та АЗК (за їх кількістю)

Як видно з рисунку, найбільша більшість автозаправних станцій на ринку Закарпатської області належить групі Приват: Укрнафта, ANP та Авіас Плюс – 31% загалом.

Для встановлення конкурентних переваг щодо ціни, нами вивчено ціни на бензин А-95 та дизельне пальне(оскільки дані види пального представлені на всіх АЗС) з 1 по 15 вересня 2020 року (табл.1).

Таблиця 1

Середня вартість 1 л бензину А-95 та дизельного пального

Найменування торгової марки АЗС або АЗК	Ціна за 1 л бензину А-95 (фірм/євро), грн	Ціна за 1 л дизельного палива(фірм/євро), грн
Укрнафта	-/21.00	-/21.00
ANP	-/20.95	-/21.00
Авіас Плюс	/20.95	-/22.00
ОККО	27.49/26.49	26.49/25.49
WOG	27.49/26.49	26.49/25.49
«SunOil»	22.99/21.99	-/20.49
Маркет	21.60/20,60	-/19.80
Shell	27.99/25.49	26.49/23.99
БPCM	22.79/21,49	21.79/19,68
UPG	-/22.90	-/21.30
Chipo	-/22.60	-/21.40

BVS	-/21.49	-/20.49
Amic	-/21.49	-/19.99

Як видно з табл.1, середня ціну на бензин в регіоні складає: А-95 (Євро) – 22,61 грн., на дизельне пальне – 21,70 грн, що дозволяє розподілити торговельні мережі на три групи:

1. Найвищий ціновий сегмент - мережі ОККО та WOG (на \approx 3,8 грн вище від середньої по регіону) та Shell (на \approx 2,6 грн. вище);
2. Середній ціновий сегмент - «SunOil», UPG, Chiro (ціна близька до середньої).
3. Низький ціновий сегмент – Укрнафта, ANP, Авіас Плюс, Маркет, БРСМ, BVS, Amic (відмінність від ціни 1 гривні в бік зменшення).

Отже, можемо констатувати, що найвища ціна в торгових мережах ОККО та WOG, хоча за умови використання програми лояльності вартість заправлення автомобіля може бути меншою. Крім того, їх однаковість свідчить про можливість змови між ними.

Що стосується середнього цінового сегменту, то відмінність від нижнього є не принципово вираженою, а отже, можуть бути об'єднані. Проте при використанні програм лояльності вона може бути відчутнішою. Різниця в ціні між найбільш дорогим та дешевим бензином складає 5,89 грн (Маркет), а дизельним паливом – 5,49 (БРСМ).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновки що роздрібна мережа продажу нафтопродуктів є висококонкурентним середовищем, основними гравцями якого є всеукраїнські мережі АЗС, які в Закарпатській області представлені торговими марками Укрнафта, ANP, Авіас Плюс, ОККО, WOG, «SunOil», Маркет, Shell, БРСМ, UPG, Chiro, BVS та Amic. Найбільша кількість АЗС - компанії, що відносять до групи Приват - Укрнафта, ANP, Авіас Плюс. Найдорожче паливо реалізують в торгових мережах ОККО та WOG, а найдешевше – Маркет та БРСМ. Подальші дослідження даної тематики

повинні оцінювати можливості автозаправних комплексів через призму їх можливостей задовольняти суспільні потреби, порівнюючи якість продукції та існуючі програми лояльності.

Література

1. Доманцевич Н. Тенденції сучасного ринку моторних палив в Україні // Товарознавчий вісник. 2020. 1(13). С.306-314.
2. Харук В. А. Проблеми конкуренції на ринку нафтопродуктів України // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. № 4(1). С. 178-181.
3. Рябцев Г. Державна політика розвитку ринку нафтопродуктів в Україні: проблема формування та використання запасів нафти і нафтопродуктів // Актуальні проблеми державного управління. 2012. Вип. 2. С. 135-137.
4. Сапронов Ю. А., Костенко Д. М. Аналіз ринку нафтопродуктів в Україні // Моделювання регіональної економіки. 2012. № 2. С. 292-306. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Modre_2012_2_33.
5. Григор'єва А.О. Розвиток ринку нафтопродуктів в Україні // Інтернаука. Серія «Економічні науки». 2017. № 1(23). Т. 2. С. 44–50.
6. Ващенко В. Аналіз ринку нафти та нафтопродуктів в Україні // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. 2018. №3. С.86-93. URL: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2018.03.10>
7. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування і забудова територій. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-1802
8. Реєстр платників акцизного податку з реалізації пального. URL: <http://tax.gov.ua/datasets.php?d=DFS20190610093942>
9. Полюхович В. І. Основні напрями розвитку конкуренції та антимонопольного регулювання на ринках паливно-енергетичного

- комплексу України // Приватне право і підприємництво. 2016. Вип. 16. С. 136-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_28
- 10.Ukrnafta [Веб-сайт]. URL: <https://www.ukrnafta.com/>
- 11.ОККО [Веб-сайт]. URL: <https://www.okko.ua/>
- 12.WOG [Веб-сайт]. URL: <https://wog.ua/>
- 13.ТОП-10 сетей АЗС в Украине. URL: <https://www.marketing-ua.com/article/top-10-setej-azs-v-ukraine/>
- 14.SunOil [Веб-сайт]. URL: <http://sunoil.org/>
- 15.АЗС Маркет [Веб-сайт]. URL: <http://www.azs-market.com.ua>
- 16.БРСМ [Веб-сайт]. URL: <https://brsm-nafta.com>
- 17.Amic Energy : [Веб-сайт]. URL: <https://amicenergy.com.ua>
- 18.UPG. [Веб-сайт]. URL: <https://upg.ua>
- 19.Shell International B.V.[Веб-сайт]. URL: www.shell.ua/Chipo. [Веб-сайт]. URL: <https://chipo.ua>
- 20.BVS. [Веб-сайт]. URL: <https://bvsua.com/>

References

1. Domancevych N. Tendenciji suchasnogho rynku motornykh palyv v Ukraini // Товарознавчий вісник. 2020. 1(13). S.306-314.
2. Kharuk V. A. Problemy konkurenciji na rynku naftoproduktiv Ukrainy // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2015. # 4(1). S. 178-181.
3. Rjabcev Gh. Derzhavna polityka rozvytku rynku naftoproduktiv v Ukraini: problema formuvannja ta vykorystannja zapasiv nafty i naftoproduktiv // Aktualjni problemy derzhavnogho upravlinnja. 2012. Vyp. 2. S. 135-137.
4. Sapronov Ju. A.,Kostenko D. M. Analiz rynku naftoproduktiv v Ukraini // Modeljuvannja rehionalnoji ekonomiky. 2012. # 2. S. 292-306. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Modre_2012_2_33.

5. Ghryghor'jeva A.O. Rozvytok rynku naftoproduktiv v Ukraini // Internauka. Serija «Ekonomichni nauky». 2017. # 1(23). T. 2. S. 44–50.
6. Vashhenko V. Analiz rynku nafty ta naftoproduktiv v Ukraini // Zemleustrij, kadastr i monitoryngh zemelj. 2018. #3. S.86-93.URL: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2018.03.10>
7. DBN B.2.2-12:2019. Planuvannja i zabudova terytorij. URL: https://dbn.co.ua/load/normativy/dbn/b_2_2_12/1-1-0-1802
8. Rejestr platnykiv akcyznogho podatku z realizaciji paljnogho. URL: <http://tax.gov.ua/datasets.php?d=DFS20190610093942>
9. Poljukhovych V. I. Osnovni naprjamy rozvytku konkurenciji ta antymonopoljnogho reguljuvannja na rynkakh palyvno-energhetychnogho kompleksu Ukrainy // Pryvatne pravo i pidprijemnyctvo. 2016. Vyp. 16. S. 136-140. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppip_2016_16_28
- 10.Ukrnafta [Veb-sajt]. URL: <https://www.ukrnafta.com/>
- 11.OKKO [Veb-sajt]. URL: <https://www.okko.ua/>
- 12.WOG [Veb-sajt]. URL: <https://wog.ua/>
- 13.TOP-10 setej AZS v Ukrayne. URL: <https://www.marketing-ua.com/article/top-10-setej-azs-v-ukraine/>
- 14.SunOil [Veb-sajt]. URL: <http://sunoil.org/>
- 15.AZS Market [Veb-sajt]. URL: <http://www.azs-market.com.ua>
- 16.BRSM [Veb-sajt]. URL: <https://brsm-nafta.com>
- 17.Amic Energy : [Veb-sajt]. URL: <https://amicenergy.com.ua>
- 18.UPG. [Veb-sajt]. URL: <https://upg.ua>
- 19.Shell International B.V.[Veb-sajt]. URL: www.shell.ua/Shipo. [Veb-sajt]. URL: <https://chipo.ua>
- 20.BVS. [Veb-sajt]. URL: <https://bvsua.com/>